JENN
Training and Consultancy
The path to enlightened education

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

REKENINGKUNDE

GRAAD 12

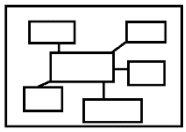
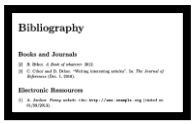
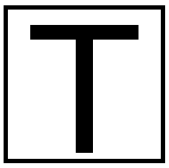
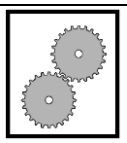
LENTESKOOL

ONDERWYSER & LEERDER HANDLEIDING

2026

Scan om die video lesse te kyk!

IKONBESKRYWING

 BREINKAART	 **EKSAMENRIGLYN**	 **INHOUD**	 **AKTIWITEITE**
 BIBLIOGRAFIE	 **TERMINOLOGIE**	 **UITGEWERKTE VOORBEELDE**	 **STAPPE**

INHOUD **BLADSY**

1. Staat van Finansiële Posisie en Vaste bates	3-16
2. Ontleding van Finansiële State	17-27
3. Kontantbegroting	28-49
4. Bibliografie	50

AKTIWITEIT 1: MAATSKAPPY FINANSIËLE STATE (50 punte; 45 minute)

Die volgende inligting is geneem uit die rekeningkundige rekords van Vukayibambe Beperk. Die finansiële jaar het op 28 Februarie 2026 geëindig. Die maatskappy handel met vroue- en mansklere.

VEREIS:

1.1 **Verwys na Inligting B.**

Bereken die korrekte waarde van die slotvoorraad van mans se informele hemde. (6)

1.2 Berei die Gewoneaandelekapitaal-nota voor. (8)

1.3 Berei die Staat van Finansiële Posisie voor op 28 Februarie 2026. (36)

NOTA:

- Toon ALLE berekeninge in hakies.
- Sekere syfers word in die ANTWOORDEBOEK verskaf.
- Ontbrekende hoeveelhede in geskadueerde areas mag NIE ingevul word nie.

INLIGTING:

A. Die volgende bedrae is uit die rekeningkundige rekords onttrek op:

	28 Feb. 2026 R	**29 Feb. 2025 R**
Vaste deposito: Time Bank	**?**	
Handelsvoorraad	4 598 000	
Debiteurekontrole	735 000	
Voorsiening vir oninbare skulde	**?**	
Gewone aandeelhouersekwiteit	**?**	**16 200 000**
Gewone aandelekapitaal	17 875 000	11 395 000
Behoue inkomste	**?**	4 805 000
Verbandlening: Delta Bank	3 200 000	
Krediteurekontrole	878 500	
Bank (ongunstig)	**?**	

B. Handelsvoorraad:

Daar is ontdek dat die slotvoorraad van een spesifieke handelsmerk van mans informele hemde gewaardeer is volgens die eerste-in-eerste-uit voorraad-waardasiemetode in plaas van die geweegde-gemiddelde voorraadwaardasie-metode. Dit moet reggestel word.

Die volgende rekords is van toepassing op hierdie handelsmerk informele hemde:

		Koste	
	Hoeveelheid	**Per eenheid R**	**Totale R**
Voorraad (1 Maart 2025)	300		97 500
Aankope	4 800		1 605 000
Teruggestuur	100		42 500
Vooraad (28 Feb. 2026)	820		285 500

C. Vaste deposito: Time Bank

- 'n Vaste deposito van R320 000 het op 31 Julie 2026 verval.
- Die oorblywende 60% van die vaste deposito sal op 31 Desember 2028 verval.

D. Oorplasing van saldo en voorsiening vir oninbare skulde:

- 'n Debiteur, wat sy rekening met R5 000 in die Debiteuregrootboek oorbetaal het, het versoek dat hierdie oorbetaling na sy rekening in die Krediteuregrootboek oorgedra word. Hierdie oordrag is nog nie aangeteken nie.
- Die voorsiening vir oninbare skulde moet aangepas word tot 4% van die uitstaande debiteure.

E. Uittreksel uit die Staat van Omvattende Inkomste vir die jaar wat geëindig het 28 Februarie 2026:

	R
Bedryfsinkomste	
Kommissie-inkomste	169 400
Huurinkomste	430 500
Bedryfsuitgawe	
Direkteursfooie	1 998 750

NOTA: Die volgende aansuiwerings is in ag geneem in die bogenoemde staat:

ADDISIONELE INLIGTING:

- Kommissie-inkomste vir Februarie 2026, R6 400, was steeds uitstaande.
- Huur vir Maart en April 2026 is ontvang en aangeteken. Die huur is op 1 Desember 2025 met 10% verhoog.
- Die maatskappy het op 1 Maart 2025, die begin van die finansiële jaar, twee direkteure gehad. Hulle het albei dieselfde maandelikse direkteursfooie verdien en is ten volle betaal. 'n Derde direkteur, Jack Jele, is op 1 Junie 2025 in diens geneem en verdien 'n maandelikse fooi van 25% laer as die ander direkteure. Jack is tot 31 Maart 2026 betaal.

F. Verbandlening: Delta Bank

- Vaste maandelikse terugbetalings van R45 000, insluitend gekapitaliseerde rente, is gemaak en korrek aangeteken vir die finansiële jaar wat op 28 Februarie 2026 geëindig het.
- Die maandelikse paaiemente sal dieselfde bly totdat die lening binne ongeveer vier jaar ten volle terugbetaal is.
- Rente vir die volgende finansiële jaar word verwag om R290 000 te wees.

G. Aandele en dividende:

NOTA: Die relevante inskrywings is reeds aangeteken.

- Die maatskappy het 'n gemagtigde aandelekapitaal van 9 000 000 aandele gehad.
- 750 000 nuwe aandele is op 31 Maart 2025 uitgereik.
- 'n Tussentydse dividend is op 1 September 2025 betaal.
- 150 000 aandele is op 31 Januarie 2026 teruggekoop. EFO-betalings ter waarde van R1710 000 is ten gunste van aandeelhouers gemaak.
- Die direkteure het op 28 Februarie 2026 'n finale dividend van 90 sent per aandeel op die 2 750 000 uitreikende aandele verklaar.

H. Wins- en inkomstebelasting:

- Die aanslag van SAID vir die finansiële jaar wat op 28 Februarie 2026 geëindig het, het aangedui dat die maatskappy kwalifiseer vir 'n belastingterugbetaling van R70 000.
- Die netto wins na belasting is akkuraat bereken as R4 721 700 vir die finansiële jaar geëindig op 28 Februarie 2026.

I. Finansiële aanwysers bereken op 28 Februarie 2026 nadat bogenoemde is in ag geneem is:

Bedryfsverhouding	1,3 **:** 1
% opbrengs op gemiddelde aandeelhouersekwiteit	24%

AKTIWITEIT 1

1.1 **Bereken die korrekte waarde van die slotvoorraad van mans se informele hemde.**

BEREKENINGE	ANTWOORD

6

1.2 **GEWONE AANDELEKAPITAAL-NOTA**

GETAL	BESONDERHEDE	BEDRAG
2 750 000	**Aandele in uitreiking aan die einde van die jaar**	

8

1.3 STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE OP 28 FEBRUARIE 2026

Bates		
Niebedryfsbates		
Vaste bates teen boekwaarde		
Bedryfsbates	**5 798 000**	
Handel en ander ontvangbares (735 000		
Kontant en kontantekwivalente		
Totale Bates		
Ekwiteit en Laste		
Aandeelhouersekwiteit		
Niebedryfslaste		
Bedryfslaste		
Handel en ander betaalbares (878 500		
Oortrokke bank-rekening		
Totale ekwiteit en laste		**36**

TOTALE PUNTE	
	50

AKTIWITEIT 2: STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE (58 punte, 47 minute)

2.1 Kies 'n beskrywing uit KOLOM B wat ooreenstem met die term in KOLOM A. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommer (2.1.1-2.1.5) in die ANTWOORDEBOEK.

KOLOM A		KOLOM B	
2.1.1	Inkomstestaat	**A**	'n Verduideliking van die bedrywighede van die maatskappy gedurende 'n finansiële jaar
2.1.2	Balansstaat		
2.1.3	Kontantvloeistaat	**B**	weerspieël of die aandeelhouers op die finansiële state kan staatmaak of nie
2.1.4	Direkteursverslag		
2.1.5	Onafhanklike ouditverslag	**C**	weerspieël die wins/verlies van die maatskappy vir die jaar
		D	weerspieël die effek van die bedryfs-, finansierings- en beleggings-aktiwiteite op die kontantbronne
		E	weerspieël die netto waarde van die maatskappy

(5 x 1) (5)

2.2 NGALONKULU BPK

Verwys na die inligting uit die rekords van **NGALONKULU** Bpk vir die finansiële jaar geëindig op 30 Junie 2026.

VEREIS:

2.2.1 Voltooi die volgende notas tot die Staat van Finansiële Posisie:

(a) Gewone aandelekapitaal (8)
(a) Behoue inkomste (11)

2.2.2 Voltooi die Staat van Finansiële Posisie op 30 Junie 2026. Waar notas nie vereis word nie, toon ALLE berekeninge in hakies. (28)

2.2.3 Die HFB (hoof finansiële beampte), Barry Wright, het die maatskappy oortuig om nog 400 000 aandele van sy naaste familielid gedurende die volgende finansiële jaar terug te koop. Barry besit tans 1 904 400 aandele in hierdie maatskappy, wat 46% van die uitgereikte aandele is.

As aandeelhouer, verduidelik jou bekommernis oor die voorgestelde terugkoop van aandele. Verskaf berekeninge om jou bekommernis te ondersteun. (6)

INLIGTING:

A. Uittreksel uit die boeke op 30 Junie 2026:

Vaste/tasbare bates (drawaarde)	**?**
Vaste deposito: Morocco Bank	380 000
Gewone aandelekapitaal (1 Julie 2025)	3 150 000
Behoue inkomste (1 Julie 2025)	874 000
Bank (gunstig)	250 700
Lening: Helping Bank	302 400
Handelsvoorraad	478 000
Debiteurekontrole	317 000
Krediteurekontrole	239 800
Vooruitontvange inkomste	6 600
SAID: Inkomstebelasting (voorlopige betalings)	390 000
Dividende op gewone aandele (tussentydse dividende)	630 000

B. Aandelekapitaal:

Die besigheid het 'n gemagtigde aandelekapitaal van 6 000 000 aandele. 70% van die aandele is op 1 Julie 2025 in uitreiking.
60 000 gewone aandele is op 1 Desember 2025 van 'n ontevrede aandeelhouer teruggekoop. Die maatskappy het R3,50 per aandeel betaal. Dit is op 1 Desember 2025 betaal en aangeteken.

C. 'n Finale dividend van 22 sent per aandeel is op 30 Junie 2026 verklaar. Slegs aandele in die aandeleregister kwalifiseer vir finale dividende.

D. Die volgende aansuiwerings is nog nie in ag geneem nie:

Voorsiening vir oninbare skulde is vasgestel op 5% van die uitstaande debiteure.
Versekering het 'n jaarlikse premie van R31 800 ingesluit, betaal vir die tydperk 1 Oktober 2025 tot 30 September 2026.

E. Die leningsstaat van Helping Bank het die volgende weerspieël:

Saldo op 1 Julie 2025	R480 000
Terugbetalings gedurende die finansiële jaar (insluitend rente)	R177 600
Rente gekapitaliseer	R57 600
Saldo op 30 Junie 2026	**?**

R40 000 van die lening sal in die volgende finansiële jaar terugbetaal word.

F Inkomstebelasting vir die jaar het R408 800 beloop. Dit is bereken op 28% van die reggestelde netto wins.

AKTIWITEIT 2 ANTWOORDEBOEK

2.1

2.1.1		
2.1.2		
2.1.3		
2.1.4		
2.1.5		

5

2.2 NGALONKULU BPK

2.2.1

(a) GEWONE AANDEELKAPITAAL

Gemagtig		
6 000 000 aandele		
Uitgereik		

8

(b) BEHOUE INKOMSTE

Saldo op 1 Julie 2025	**874 000**
Gewone aandeledividende	
Saldo op 30 Junie 2026	

11

2. 2

NGALONKULU BPK
STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE OP 30 JUNIE 2026

BATES **NIEBEDRYFSBATES**	
Vaste/Tasbare Bate	
Vaste deposito	**380 000**
BEDRYFSBATES	
Voorraad	**478 000**
TOTALE BATES	
EKWITEIT EN LASTE **AANDEELHOUERSEKWITEIT**	
Gewone aandelekapitaal	
Behoue inkomste	
NIEBEDRYFSLASTE	
Lening: Helping Bank	
BEDRYFSLASTE	
Handel en ander betaalbares	
TOTALE EKWITEIT EN LASTE	

28

2.2.3 As aandeelhouer, verduidelik jou bekommernis oor die voorgestelde terugkoop van aandele. Verskaf berekeninge om jou bekommernis te ondersteun.

6

AKTIWITEIT 3

KONSEPTE EN FINANSIËLE STATE (55 punte: 60 minute)

3.1. Kies die korrekte woord uit KOLOM B om by die beskrywing in KOLOM A te pas. Skryf slegs die letter (A — E) langs die vraagnommer (3.1.1 tot 3.1.5) in die ANTWOORDEBOEK. (5)

No.	KOLOM A	KOLOM B
3.1.1.	Stel die regte, pligte en verantwoordelikhede van aandeelhouers en direkteure uiteen.	**A** Paringsbegrip
3.1.2.	Die totale aantal aandele wat 'n maatskappy kan uitreik.	**B** Internasionale Finansiële Verslagdoeningsstandaarde (IFVS)
3.1.3.	Inkomste wat tydens 'n rekeningkundige tydperk gegenereer word, moet in lyn wees met die uitgawes van dieselfde tydperk.	**C** Akte van oprigting (AVO)
3.1.4.	Riglyne vir die opstel van finansiële state om konsekwentheid te verseker.	**D** Aandeelhouers
3.1.5.	Die..... is die eienaars van die entiteit	**E** Gemagtigde aandelekapitaal

3.2 BERGVIEW BEPERK

Jy word voorsien van die inligting rakende BERGVIEW Bpk, vir die jaar wat geëindig het 28 Februarie 2026.

VEREIS:

3.2.1. Voltooi die volgende notas tot die Staat van Finansiële Posisie vir die finansiële jaar wat geëindig het, 28 Februarie 2026

- Handel en ander ontvangbares (12)
- Gewone aandelekapitaal (11)

3.2.3. Voltooi die Staat van Finansiële Posisie van BERGVIEW Bpk op 28 Februarie 2026. (Waar notas nie vereis word nie, wys jou BEREKENINGE in hakies om deelpunte te verdien) (27)

INLIGTING:

A. Die volgende syfers is aan die einde van die finansiële jaar op 28 Februarie 2026 uit die rekeningkundige rekords onttrek.

Gewone aandelekapitaal	**?**
Behoue inkomste (28 Februarie 2022)	910 000
Vaste bates (teen drawaarde op 28 Februarie 2022)	5 180 652
Lening: Canara Bank (28 Februarie 2022)	622800
Vaste deposito: Fargo Bank (1 Maart 2021)	504000
Bank (Dt)	
Krediteurekontrole	**?**
Debiteurekontrole	64 800
Voorraad	757 800
Voorsiening vir oninbare skulde	3 420
SAID: Inkomstebelasting (Voorlopige belastingbetalings)	524 520

B. Aandelekapitaal

- Die maatskappy het 'n gemagtigde aandelekapitaal van 1 000 000 aandele.
- 60% van die gemagtigde aandelekapitaal is aan die begin van die finansiële jaar uitgereik.
- Op 31 Maart 2025 het die direkteure R1 100 000 ontvang op addisionele aandele wat van 200 000 aandele uitgereik is.
- Op 31 Desember 2025 het die direkteure besluit om 100 000 aandele terug te koop uit die boedel van die oorlede aandeelhouer.

C. Dividende

- 'n Tussentydse dividend van 45 sent per aandeel is verklaar en op 1 Augustus 2025 betaal. Die nuwe aandeelhouers het vir die tussentydse dividend gekwalifiseer.
- 'n Finale dividend van 81 sent per aandeel is op 28 Februarie 2026 verklaar. Die aandeelhouer wie se aandele teruggekoop is, is nie geregtig op die finale dividend nie.

D. Die leningstaat wat van Canara Bank ontvang is, het die volgende getoon:

Openingsaldo (01/03/2025)	R 846 000
Terugbetaling gedurende die jaar (rente ingesluit)	R 223 200
Sluitingsaldo (28/02/2026)	R 709 200

- Maak voorsiening vir rente op lening.
- Die kapitaalterugbetaling van die lening sal dieselfde bly as in die vorige finansiële jaar

E. Rente op vaste deposito word teen 10% per jaar verdien en is nie gekapitaliseer nie. Geen rente is ontvang nie. 40% van die vaste deposito sal op 30 Junie 2026 verval.

F. Voorsiening vir oninbare skulde moet aangesuiwer word tot 5% van die uitstaande debiteure.

G. Handelsvoorraad, R25 200, is gedurende die jaar deur 'n storm beskadig. Die versekeringsmaatskappy het die eis aanvaar en sal 70% van die eis dek. Die versekeringseis sal gedurende Mei 2026 verwerk word.

H. Versekering het 'n jaarlikse polis van R15 120 ingesluit, betaal op 1 Augustus 2025.

I. Inkomstebelasting vir die jaar het R483 120 beloop.

J. Finansiële aanwysers:

Bedryfsverhouding	25:1
Skuld-ekwiteitverhoudings	01: 1
Netto batewaarde per aandeel (NBW)	880 sent

AKTIWITEIT 3 ANTWOORDEBOEK

3.1

3.1.1	
3.1.2	
3.1.3	
3.1.4	
3.1.5	

3.2 BERGVIEW BEPERK

3.2.1. HANDEL EN ANDER ONTVANGBARES

Debiteurekontrole	64 800

3.2.2 GEWONE AANDEELKAPITAAL

GEMAGTIGDE AANDELEKAPITAAL

1 000 000 gewone aandele

UITGEREIKTE AANDELEKAPITAAL

3.2.3 BERGVIEW BPK

STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE OP 28 FEBRUARIE 2026

BATES	
NIEBEDRYFSBATES	
Vaste deposito (504 000	
BEDRYFSBATES	
TOTALE BATES	
EKWITEIT EN LASTE	
AANDEELHOUERSEKWITEIT	
NIEBEDRYFSLASTE	
BEDRYFSLASTE	
Handel en ander betaalbares	
TOTALE EKWITEIT EN LASTE	

AKTIWITEIT 4: INTERPRETASIE VAN FINANSIËLE INLIGTING

(35 punte; 25 minute)

BLUE BPK

Jy word voorsien van uittreksels uit die finansiële rekords van Blue Bpk vir die finansiële jaar geëindig 30 Junie 2025.

VEREIS:

4.1 Aandeelprys:

Aandele word aan die bestaande aandeelhouers aangebied teen 130 sent elk. Sou jy oorweeg om addisionele aandele in hierdie maatskappy te koop? Verduidelik kortliks deur TWEE finansiële aanwysers aan te haal, met syfers. **(4)**

4.2 Likiditeit:

Alhoewel die maatskappy geen likiditeitsprobleme ervaar nie, is die direkteure baie bekommerd oor die likiditeit van die maatskappy. Verduidelik hoekom hulle bekommerd is. Haal TWEE finansiële aanwysers aan met syfers wat hul bekommernisse ondersteun **(6)**

4.3 Risiko en geratheid/ hefboom:

Blue Bpk oorweeg om 'n addisionele lening van R240 000 teen 'n rentekoers van 17% per jaar aan te neem. Watter raad sou jy aan die direkteure gee? Noem TWEE finansiële aanwysers met syfers om jou antwoord te ondersteun. (6)

4.4 Dividenduitbetalingsbeleid:

Lewer kommentaar op die dividenduitbetalingsbeleid deur syfers aan te haal en verduidelik waarom die direkteure besluit het om die dividenduitbetalingsbeleid te verander. **(3)**

4.5 Aandeelhouding:

Mark is een van die aandeelhouers in die maatskappy. Hy het aan die begin van die jaar 200 000 aandele besit. Hy het toe nog 50 000 aandele gekoop toe die nuwe aandele op 1 Januarie 2025 uitgereik is.

4.5.1 Bereken Mark se % aandeelhouding na die uitreiking van nuwe aandele op February 2025 **(3)**

4.5.2 Bereken Mark se % aandeelhouding na die terugkoop van aandele op 1 Mei 2025. **(2)**

4.5.3 Hoe is Mark se % aandeelhouding in die maatskappy beïnvloed deur die terugkoop van die aandele? **(2)**

4.6 Verdienste en opbrengste:

As 'n aandeelhouer van Blue Bpk, sou u tevrede wees met die maatskappy se prestasie vir 2025? Haal TWEE finansiële aanwysers aan met syfers. (5)

4.7 Een direkteur het die feit bevraagteken dat, hoewel die bedryfswins op verkope verbeter het, die persentasie netto wins voor belasting op verkope afgeneem het. (4)

Gee 'n kort verduideliking aan die direkteur.

INLIGTING:

A. Aandelekapitaal:

400 000 aandele op 1 Julie 2024 ter waarde van R3 240 000
200 000 aandele is op Februarie 2025 uitgereik teen R6,80
Op 1 Mei 2025 is 240 000 aandele teruggekoop van 'n oorlede aandeelhouer teen R7,70.

B. Die volgende finansiële aanwysers is op 30 Junie bereken:

	2025	**2024**
Bedryfswins op verkope	27%	25%
Netto wins voor belasting op verkope	19%	24%
Bedryfsverhouding	5,2 : 1	2,2 : 1
Vuurproefverhouding	2,8 : 1	1,2 : 1
Voorraadomsetsnelheid	6,2 keer	4,7 keer
Solvensieverhouding	3,3 : 1	6,5 : 1
Skuld-ekwiteit verhouding	0,32 : 1	0,06 : 1
Opbrengs op gemiddelde kapitaal wat gebruik is (OOTKA)	22%	31%
Opbrengs op aandeelhouersekwiteit (OOAE)	31%	36%
Verdienste per aandeel (VPA)	29 sent	33 sent
Dividende per aandeel (DPA)	24 sent	18 sent
Dividenduitbetalingskoers	82,7%	54,5%
Netto batewaarde per aandeel (NBW)	132 sent	127 sent
Markprys	140 sent	150 sent
Rente op lening	17%	17%
Rente op vaste deposito	8%	8%

AKTIWITEIT 4

4.1 Aandeelprys:

Aandele word aan die bestaande aandeelhouers aangebied teen 130 sent elk. Sou jy oorweeg om addisionele aandele in hierdie maatskappy te koop? Verduidelik kortliks deur TWEE finansiële aanwysers aan te haal, met syfers.	
	4

4.2 Likiditeit:

Alhoewel die maatskappy geen likiditeitsprobleme ervaar nie, is die direkteure baie bekommerd oor die likiditeit van die maatskappy. Verduidelik waarom hulle bekommerd is. Haal TWEE finansiële aanwysers aan met syfers wat hul bekommernisse ondersteun.	
	6

4.3 Risiko en geratheid/ hefboom:

Blue Bpk oorweeg om 'n addisionele lening van R240 000 teen 'n rentekoers van 17% per jaar te neem. Watter raad sou u aan die direkteure gee? **Noem TWEE finansiële aanwysers met syfers om jou antwoord te ondersteun.**	
	6

4.4 Dividenduitbetalingsbeleid:

Lewer kommentaar op die dividenduitbetalingsbeleid deur syfers aan te haal en verduidelik waarom die direkteure besluit het om die dividend-uitbetalingsbeleid te verander.	
	3

4.5 Aandelehouding:

4.5.1

Bereken Mark se % aandeelhouding op Februarie 2025 na die uitreiking van nuwe aandele.	
	3

4.5.2

Bereken Mark se % aandeelhouding na die terugkoop van aandele op 1 Mei 2025.	
	2

4.5.3 **Hoe is Mark se % aandeelhouding in die maatskappy beïnvloed deur die terugkoop van die aandele?**

	2

4.6 Verdienste en opbrengste:

As 'n aandeelhouer van Blue Bpk, sou u tevrede wees met die maatskappy se prestasie vir 2025? Haal TWEE finansiële aanwysers aan met syfers.

	5

4.7 **Een direkteur het die feit bevraagteken dat, hoewel die bedryfswins op verkope verbeter het, die persentasie netto wins voor belasting op verkope afgeneem het. Gee 'n kort verduideliking aan die direkteur.**

	4

TOTALE PUNTE
35

AKTIWITEIT 5: INTERPRETASIE VAN FINANSIËLE STATE

(40 punte; 32 minute)

FLAG BEPERK EN STAFF BEPERK

Die inligting verwys na twee maatskappye wat in dieselfde bedryf werk. Andile Faku besit aandele in albei maatskappye.

LET WEL: Waar kommentaar of verduidelikings vereis word, haal finansiële aanwysers aan, met syfers en tendense om jou antwoord te ondersteun.

VEREIS:

5.1 Likiditeit:

- Identifiseer die maatskappy wat sy likiditeit meer doeltreffend bestuur. Noem DRIE finansiële aanwysers, met syfers, om jou keuse te ondersteun. (6)
- Flag Bpk het glo hul advertensiebegroting in 2025 verhoog. Was hierdie advertensies effektief? Haal een likiditeitsaanwyser aan om jou antwoord te ondersteun. (3)
- Die boekhouer van Flag Bpk het vergeet om die voorraad-houdingsperiode te bereken. Bereken die voorraadhoudings-periode vir Flag Bpk vir 2025. (2)

5.2 Opbrengste, verdienste en dividende:

- Verduidelik of die aandeelhouers van FLAG Bpk tevrede moet wees met die verdienste en opbrengste op die belegging. Haal syfers aan. (2)

Die direkteure van STAFF Bpk het hul dividenduitbetalingsbeleid verander.

- Verduidelik hierdie verandering. Haal syfers aan. (3)
- Verduidelik hoekom jy hierdie verandering as 'n verantwoordelike of 'n onverantwoordelike besluit beskou. Verskaf TWEE punte. (4)
- Andile voel dat die dividende wat hy in STAFF Bpk ontvang het, beter is as dié van Flag Bpk. Haal syfers aan en verduidelik terwyl jy sy mening ondersteun. (4)

5.3 Risiko en geratheid/ hefboom:

Vergelyk die risiko en geratheid van elke maatskappy en verduidelik watter maatskappy skuld die doeltreffendste bestuur. Haal TWEE finansiële aanwysers met syfers aan. (6)

5.4 Aandele en aandeelhouding:

5.4.1 Andile het sy meerderheidsaandeelhouding in STAFF Bpk verloor omdat die direkteure addisionele aandele gedurende die finansiële jaar uitgereik het. Verduidelik hoekom hy sy posisie as meerderheidsaandeelhouer wil behou. Verskaf EEN punt. (2)

5.4.2 Bereken die aantal aandele wat hy moet koop om hierdie doel te bereik, en die bedrag wat hy nodig sal hê om hierdie aandele te koop. (4)

5.4.3 Watter raad sou jy STAFF gee oor sy aandeel in STAFF Bpk? Verskaf TWEE punte. Haal syfers aan. (4)

INLIGTING

A. Finansiële aanwysers, rentekoerse en markpryse van aandele:

	FLAG BPK		STAFF BPK	
	2025	**2024**	**2025**	**2024**
Skuld/ekwiteit-verhouding	0,5 : 1	0.2 : 1	0,2 : 1	0,6 : 1
Bedryfsverhouding	2,4 : 1	2,1 : 1	2,0 : 1	1,9 : 1
Vuurproefverhouding	0,7 : 1	0,8 : 1	1,1 : 1	0,9 : 1
Voorraadomsetsnelheid	5,6 keer	7,4 keer	9,9 keer	9,5 keer
Gemiddelde debiteurinvorderingsperiode	42 dae	38 dae	34 dae	32 dae
Verdienste per aandeel	99 sent	112 sent	83 sent	64 sent
Dividende per aandeel	85 sent	95 sent	79 sent	33 sent
Dividende-uitbetalingskoers	86%	85%	95%	51%
% Opbrengs op gemiddelde aandeelhouersekwiteit	8,3%	9,2%	9,4%	6,8%
% Opbrengs op totale gemiddelde kapitaal	11,9%	13,4%	13,4%	9,8%
Netto batewaarde per aandeel	1 195 sent	1 192 sent	932 sent	943 sent

B. Addisionele inligting:

Markprys op die aandelebeurs	1 177 sent	1 186 sent	945 sent	940 sent
Rentekoers op lenings	12,5%	12,5%	12,5%	12,5%
Rentekoers op vaste deposito	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%

C. Aandele en aandelebesit van Andile Faku:

	FLAG BPK		STAFF BPK	
	2025	**2024**	**2025**	**2024**
Totale aantal aandele in elke maatskappy	1 800 000	1 800 000	2 080 000	1 700 000
Aandele besit deur Andile	450 000	450 000	920 000	920 000
% aandele in elke maatskappy	25%	25%	?	54,1%

(35)

AKTIWITEIT 5 ANTWOORDEBOEK

5.1. Likiditeit:

Identifiseer die maatskappy wat sy likiditeit meer doeltreffend bestuur. Noem DRIE finansiële aanwysers, met syfers, om jou keuse te ondersteun.	
Flag Bpk het glo hul advertensiebegroting in 2025 verhoog. Was hierdie advertensies effektief? Haal een likiditeitesaanwyser aan om jou antwoord te ondersteun.	
Die boekhouer van Flag Bpk het vergeet om die voorraadhoudings-periode te bereken. Bereken die voorraadhoudingsperiode vir Flag Bpk vir 2025.	**11**

5.2 Opbrengste, verdienste en dividende:

Verduidelik of die aandeelhouers van Flag Bpk tevrede moet wees met die verdienste en opbrengste op die belegging. Haal syfers aan.	
	2

Die direkteure van STAFF Bpk het die dividenduitbetalingsbeleid verander. Verduidelik hierdie verandering en haal syfers aan.	
	3
Verduidelik hoekom jy hierdie verandering as 'n verantwoordelike of 'n onverantwoordelike besluit beskou. Verskaf TWEE punte.	
	4
Andile voel dat die dividende wat hy in STAFF Bpk ontvang het, beter is as dié van Flag Bpk. Haal syfers aan en verduidelik waarom jy sy mening ondersteun.	
	4

5.3 Risiko en geratheid/ hefboom:

Vergelyk die risiko en geratheid van elke maatskappy en verduidelik watter maatskappy skuld die doeltreffendste bestuur. Haal TWEE finansiële aanwysers aan, met syfers.
Flag Bpk
Staff Bpk

6

5.4 Aandele en aandeelhouding:

5.4.1

Andile, het sy meerderheidsaandeelhouding in STAFF Bpk verloor omdat die direkteure addisionele aandele gedurende die finansiële jaar uitgereik het. Verduidelik hoekom hy sy posisie as meerderheids-aandeelhouer wil behou. Verskaf EEN punt.

2

5.4.2 **Bereken die aantal aandele wat hy moet koop om hierdie doel te bereik, en die bedrag wat hy nodig sal hê om hierdie aandele te koop.**

	4

5.4.3 **Watter raad sou jy vir Andile gee oor sy aandele in Flag Bpk? Verskaf TWEE punte. Haal syfers aan.**

	4

TOTALE PUNTE
35

VRAAG 6 BEGROTING (40 punte, 32 minute)

6.1 KONTANTBEGROTING

POPANO (EDMS) BPK

Lineo Motaung is die enigste aandeelhouer en HUB van die besigheid.

VEREIS:

6.1.1 Bereken die bedrae vir (i) - (v) in die Kontantbegroting. (19)

6.1.2 Lineo het die volgende werklike en begrote syfers vir Augustus 2024 onttrek:

	Begroot	Werklik
Totale verkope	R864 000	R648 000
Kontant van debituere	R550 000	410 000
Advertensies	R36 000	R36 000
Afleweringsuitgawe	R60 000	R51 000

Kommentaar lewer en haal syfers aan oor die:

- Doeltreffendheid van die advertensies (3)
- Beheer oor afleweringskoste (3)

INLIGTING:

A. Totale verkope:

Julie	Augustus	September	Oktober
792 000	864 000	900 000	918 000

.

- Kredietverkope maak 60% van die totale verkope uit

B.
- Goedere word teen 'n opslag van 80% op kosprys verkoop.
- Die besigheid handhaaf 'n vaste voorraadbasisvlak. Voorraad wat in 'n maand verkoop word, word in dieselfde maand vervang.

C.
- Die kontantaankope is 65% van die totale aankope.
- Krediteure word in die maand na die maand van aankope betaal om voordeel te trek uit 'n 5% korting.

D. Uittreksel uit die Kontantbegroting vir twee maande geëindig op 31 Oktober 2024:

	September	Oktober
Kontantverkope	360 000	367 200
Huurinkomste	15 500	**(i)**
Kontantaankope	124 300	**(ii)**
Betaling aan Krediteure vir voorraad	**(iii)**	107 350
Salarisse van verkoopsassistente	41 000	**(iv)**
Telefoon	**(v)**	48 600

E. Huurinkomste word verwag om met 9% te styg vanaf 1 Oktober 2024.

F. Die besigheid sal vyf verkoopsassistente hê wat in September 2024 op dieselfde maandelikse salaris in diens is. Drie van hulle sal in Oktober 2024 'n jaarlikse bonus van 75% van hul verdienste ontvang. 'n Deeltydse verkoopsassistent sal ook gedurende Oktober 2024 in diens wees en sal 50% van die maandelikse bedrag wat op die ander van toepassing is, verdien.

G. 'n Tariefverhoging van 8% sal vanaf 1 Oktober 2024 op die telefoonrekening geïmplementeer word. Die besigheid het 'n vaste maandelikse fooi-kontrak met die diensverskaffer aangegaan.

6.2 GEPROJEKTEERDE STAAT VAN OMVATTENDE INKOMSTE

SEDITI HANDELAARS

Khotso Molefe besit SEDITI Handelaars, wat fietsry-toerusting verkoop. Jy ontvang 'n Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste vir Julie en Augustus 2024. Die werklike syfers word ook verskaf.

VEREIS:

6.2.1 Khotso het begroot om 'n 100% winsopslag te behaal. Weens verhoogde mededinging het hy dit egter nodig gevind om sy prys gedurende die begrotingsperiode te verlaag.

- Bereken die winsopslagpersentasie wat die besigheid werklik in Julie 2024 behaal het. (3)

- Khotso voel dat die besigheid baat gevind het by die prysverlaging. Haal syfers uit die vraag aan om sy mening te ondersteun. (2)

6.2.2 Oor die afgelope twee maande moes Khotso kapitaal bydra om die besigheid se skuld te vereffen. Verduidelik waarom die Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste hom nie sal help om die redes vir hierdie probleem te identifiseer nie. Verskaf EEN geskikte rede. (2)

6.2.3 Op 1 Julie 2024 het die besigheid 'n lening van Ladysmith Bank ontvang teen 'n rentekoers van 15% per jaar. Rente is nie gekapitaliseer nie.

Addisionele lening is op 1 Augustus 2024 teen dieselfde rentekoers aanvaar.

- Bereken die bedrag van die addisionele lening wat op 1 Augustus 2024 geneem is. (4)

- Khotso het besluit om die addisionele lening wat op 1 Augustus 2024 geneem is, te gebruik om die winkelperseel te koop in plaas daarvan om persele te huur. Hoe het hierdie besluit die wins wat hy maak beïnvloed? Verskaf TWEE punte met syfers om jou antwoord te ondersteun. (4)

INLIGTING:

SEDITI HANDELAARS

Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste vir Julie en Augustus 2024:

	Julie Begroot	**Julie Werklik**	**Augustus Begroot**	**Augustus Werklik**
Verkope	400 000	640 000	432 000	680 000
Koste van verkope	(200 000)	(400 000)	(216 000)	(425 000)
Bruto wins	200 000	240 000	216 000	255 000
Ander inkomste	90 000	120 000	118 000	138 000
Bedryfsuitgawe	(120 000)	(130 000)	(140 000)	(145 000)
Huuruitgawe	30 000	30 000	30 000	0
Tariewe	0	0	0	15 000
Bedryfswins	170 000	230 000	194 000	248 000
Rente-uitgawe (15% per jaar)	(2 500)	(2 500)	(12 500)	(12 500)
Netto wins vir die maand	**167 500**	**227 500**	**181 500**	**235 500**

40

AKTIWITEIT 6 ANTWOORDEBOEK

6.1.1 (i)

Huurinkomste vir Oktober 2024	
BEREKENINGE	**ANTWOORD**

(ii)

Kontantaankope vir Oktober 2024	
BEREKENINGE	**ANTWOORD**

(iii)

Betaling aan Krediteure in September 2024	
BEREKENINGE	**ANTWOORD**

(iv)

Salarisse van verkoopsassistente in Oktober 2024	
BEREKENINGE	**ANTWOORD**

(v)

Telefoon vir September 2024	
BEREKENINGE	**ANTWOORD**

19

6.1.2

Doeltreffendheid van die advertensies

3

Beheer oor afleweringskoste

3

6.2.1 **Bereken die winsopslagpersentasie wat die besigheid in Julie 2024 behaal het.**

BEREKENINGE	ANTWOORD

3

Khotso voel dat die besigheid baat gevind het by die prysverlaging. Haal syfers uit die vraag aan om sy mening te ondersteun.

2

6.2.2 **Oor die afgelope twee maande moes Khotso kapitaal bydra om die besigheid se skuld te vereffen. Verduidelik waarom die Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste hom nie sal help om die redes vir hierdie probleem te identifiseer nie. Verskaf EEN geskikte rede.**

2

6.2.3 **Bereken die bedrag van die addisionele lening wat op 1 Augustus 2024 geneem is.**

BEREKENINGE	ANTWOORD

4

Khotso het besluit om die addisionele lening wat op 1 Augustus 2024 geneem is, te gebruik om die winkelperseel te koop in plaas daarvan om persele te huur. Hoe het hierdie besluit die wins wat hy maak beïnvloed? Verskaf TWEE punte met syfers om jou antwoord te ondersteun.

4

AKTIWITEIT 7: BEGROTING EN PROBLEEMOPLOSSING (40 punte; 30 minute)

7.1 ILANGA HANDELAARS

Inligting word verskaf vir die begrotingsperiode wat op 31 Januarie 2026 eindig.

VEREIS:

7.1.1 Voltooi die Debiteureinvorderingskedule vir Januarie 2026 (6)

7.1.2 Bereken die bedrae aangedui deur (i) tot (iv) in die uittreksel van die Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste. (13)

7.1.3 Bereken die volgende vir Januarie 2026:
- Kontantaankope van handelsvoorraad (3)
- Betalings aan krediteure (2)

7.1.4 Bereken die bedrag van die vaste deposito wat op 31 Januarie 2026 sal verval. (4)

INLIGTING:

A. Verkope en aankope:

	NOVEMBER	DESEMBER	JANUARIE
Totale verkope	R1 925 000	R1 995 000	R2 030 000
Koste van verkope	R1 203 125	R1 246 875	**?**

- Kredietverkope maak 75% van die totale verkope uit.

- Debiteure betaal volgens die volgende tendense:
  - 30% in die maand van verkope, onderhewig aan 'n 4% korting
  - 50% in die maand na die maand van verkope
  - 14% twee maande na die maand van verkope
  - Die oorblywende bedrag sal in die derde maand na verkope as oninbaar afgeskryf word

- Die winsopslag is 60% op kosprys.
- Voorraad word in die maand van verkope vervang. 'n Vaste voorraadbasisvlak word onderhou
- 20% van die voorraad word kontant gekoop.
- Krediteure word ten volle betaal in die tweede maand na die maand van aankope.

B. Uittreksel uit die Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste:

	Des. 2025 R	Jan. 2026 R
Verkope	1 995 000	2 030 000
Oninbare skulde	78 600	**(i)**
Salaris: verkoopsbestuurder	29 000	**(ii)**
Salarisse: assistente	**(iii)**	88 000
Advertensies	**(iv)**	182 700
Rente op vaste deposito	0	5 440

C. Addisionele inligting:

- Die verkoopsbestuurder word vir 20 dae per maand teen 'n vaste daaglikse tarief betaal. Sy sal in Januarie 2026 aansoek doen vir vier dae onbetaalde verlof om persoonlike sake te hanteer.

- Alle assistente sal in Desember 2026 'n bonus van 60% ontvang.

  NOTA: Alle assistente sal hul jaarlikse salarisverhoging van 10% op 1 Januarie 2026.

- 'n Vaste deposito, insluitend die kwartaalikse rente, sal op 31 Januarie 2026 verval. Die rentekoers is 8% per jaar, kwartaaliks ontvangbaar. Rente word nie gekapitaliseer nie.

- Advertensies word begroot teen 'n vaste persentasie van die maandelikse verkope.

7.2 NOXOLO-HANDELAARS

Die besigheid verkoop gasstoofies, en die inligting hou verband met die tydperk September en Oktober 2025.

Banele Mkhize, die bestuurder, is beïndruk met die prestasie van Noxolo Handelaars. Die besigheid het konsekwent beter gevaar as sy enigste mededinger in die area, Woodlands Handelaars, as gevolg van 'n groter kliëntebasis en mededingendheid. Woodlands Handelaars het besluit om hul besigheid in September 2025 te sluit. As gevolg hiervan het Noxolo Handelaars die enigste gasstoofverskaffer in die area geword.

VEREIS:

7.2.1. Verduidelik waarom dit belangrik is om die begrotingsyfers met die werklike syfers te vergelyk. Verskaf EEN punt. (2)

7.2.2. **Verlies aan verkope:**

- Die aantal eenhede wat in Oktober verkoop is, het afgeneem. Gee 'n rede, met syfers, vir hierdie afname. (2)

- Verskaf 'n berekening om die hoeveelheid kontant te wys wat in Oktober 2025-verkope verloor is in vergelyking met September 2025-verkope. (2)

7.2.3. Gee TWEE voordele wat Noxolo Handelaars sal verbeur deur nie sy finansiële verpligtinge teenoor verskaffers in Oktober 2025 na te kom nie. (2)

7.2.4. **Vergoeding aan werknemers:**

- Gee EEN rede waarom Banele sy werknemers in September 2025 met kommissie beloon het. Haal syfers aan. (2)

- Gee EEN rede waarom die werknemers nie tevrede sal wees met die hersiene vergoedingsbeleid nie. Haal syfers aan. (2)

INLIGTING:

A. Uittreksel uit die Kontantbegroting:

	Sept. 2025		Okt. 2025	
	BEGROTING	**WERKLIK**	**BEGROTING**	**WERKLIK**
	R	**R**	**R**	**R**
Debiteureinvordering	95 456	95 456	97 784	97 784
Betalings aan Krediteure	320 000	306 000	306 000	61 200
Salarisse	38 400	38 400	27 000	27 000
Kommissie op verkope	0	3 900	4 500	4 500
Kontant surplus/tekort	63 800	98 950	80 120	(72 400)
Openingsaldo's	103 000	120 000	166 800	218 950
Sluitingsaldo's	**166 800**	**218 950**	**246 920**	**146 550**

Eenhede wat verkoop is	**90**	**124**	**90**	**61**
Verkoopprys per eenheid	**R1 600**	**R1 600**	**R2 480**	**R2 480**

B. Addisionele inligting:

- Die besigheid begroot om 90 stowe per maand te verkoop.
- Krediteure word een maand na aankoop betaal, onderhewig aan 'n 4% korting.
- Die besigheid het drie werknemers.
- Banele het besluit om kommissie op verkope in te stel en vanaf Oktober 2025 'n verminderde maandelikse salaris.

AKTIWITEIT 7

7.1 ILANGA HANDELAARS

7.1.1

MAANDE	KREDIET VERKOPE R	DESEMBER 2025 R	JANUARIE 2026 R
Oktober 2025	1 417 500	198 450	
November 2025	1 443 750	721 875	
Desember 2025	1 496 250	430 920	
Januarie 2026			
ONTVANGSTE VAN DEBITEURE		1 351 245	

6

7.1.2 Bereken:

BEREKENINGE	ANTWOORD
(i) Oninbare skulde in Januarie 2026	
(ii) Salaris: verkoopsbestuurder vir Januarie 2026	
(iii) Salarisse: assistente vir Desember 2025	
(iv) Advertensies vir Desember 2025	

13

7.1.3 Bereken:

BEREKENINGE	ANTWOORD
Kontantaankope van handelsvoorraad in Januarie 2026	
Betalings aan krediteure in Januarie 2026	

3

2

7.1.4 **Bereken die bedrag van die vaste deposito wat sal verval op 31 Januarie 2026.**

BEREKENINGE	ANTWOORD

4

7.2 NOXOLO HANDELAARS

7.2.1 **Verduidelik waarom dit belangrik is om die begrotingsyfers met die werklike syfers te vergelyk. Verskaf EEN punt.**

2

7.2.2 **Verlies aan verkope:**

Die aantal eenhede wat in Oktober verkoop is, het afgeneem. Gee 'n rede, met syfers, vir hierdie afname.

2

Verskaf 'n berekening om die hoeveelheid kontant te wys wat in Oktober 2025-verkope verloor is in vergelyking met September 2025-verkope.

BEREKENINGE	ANTWOORD

2

7.2.3 **Gee TWEE voordele wat Noxolo Handelaars sal verbeur deur nie sy finansiële verpligtinge teenoor verskaffers in Oktober 2025 na te kom nie.**

2

7.2.4 **Vergoeding aan werknemers:**

Gee EEN rede waarom Banele sy werknemers in September 2025 met kommissie beloon het. Haal syfers aan.

2

Gee EEN rede waarom die werknemers nie tevrede sal wees met die hersiene vergoedingsbeleid nie. Haal syfers aan.

2

TOTALE PUNTE
40

AKTIWITEIT 8 BEGROTING (35 punte; 28 minute)

Die inligting het betrekking op Ekasia Handelaars vir die tydperk 1 Julie 2025 tot 31 Augustus 2025. Die besigheid word besit deur Edward Cassim en verkoop sy eie interne elektriese toestelle.

VEREIS:

8.1 Bereken die totale verkope vir Junie 2025. (2)

8.2. Voltooi die Debiteursinvorderingskedule vir die tydperk 1 Julie 2025 tot 31 Augustus 2025. (7)

8.3 Bereken die ontbrekende syfers (i) – (iv) in die Kontantbegroting vir die tydperk wat eindig 31 Augustus 2025. (14)

8.4 **Verwys na Inligting G.**

- Verduidelik waarom die items 'n uitdaging vir die besigheid verteenwoordig. Verskaf EEN rede vir elke geval. (4)
- Daar is 'n bekommernis oor die hoë advertensie-uitgawe wat met die druk van pamflette deur die besigheid gepaardgaan, veral gegewe die lae verkoopsopbrengs. Stel TWEE moderne en meer koste-effektiewe advertensiemetodes voor en verduidelik wat Edward kan oorweeg. (4)

8.5 **Verwys na inligting H.**

- Lewer kommentaar op die kontantvloei-situasie gedurende Mei 2025. Maak EEN voorstel om Ekasi Handelaars se kontantprobleme te verbeter. (2)
- Edward oorweeg om 'n nuwe tak in 'n ander provinsie oop te maak. Identifiseer TWEE uitdagings wat sy besigheid se kontantbegroting kan beïnvloed. (2)

INLIGTING:

A. Verkope, koste van verkope en Debiteureinvordering:
Totale verkope was soos volg:

	Mei 2025	Junie 2025	Julie 2025	Augustus 2025
Werklik	1 280 000	?		
Begroot			1 192 000	1 604 000

- Kontantverkope maak 75% van die totale verkope uit.
- Die winsopslagpersentasie is 60% op die kosprys.

B. Invordering van debiteure is soos volg:

- 20% betaal in die maand van verkope en ontvang 'n 3% korting.
- 60% betaal in die maand na die maand van verkope.
- 15% betaal in die tweede maand na die verkoop.
- Die saldo sal as oninbaar afgeskryf word.

C. Aankope:

- 35% van alle aankope is op krediet.
- Voorraad word in die maand van verkope vervang. 'n Basisvoorraad word gehandhaaf.
- Krediteure word twee maande na aankoop betaal, onderhewig aan 'n 4% korting.

D. Uittreksel uit die Kontantbegroting vir Julie en Augustus 2025:

	JULIE	AUGUSTUS
ONTVANGSTE		
Kontantverkope	894 000	1 203 000
Debiteureinvordering	312 812	?
Huurinkomste	9 225	8 200
Lening	0	(i)
BETALINGS		
Kontantaankope van voorraad	484 250	(ii)
Betalings aan krediteure	(iii)	289 800
Huuruitgawe	9 300	11 718
Rente op lening	1 105	2 275
Salarisse en lone	29 000	(iv)

E. Lening:

Op 1 Augustus 2025 het Ekasi Handelaars 'n nuwe lening verkry. Rente sal aan die einde van elke maand, vanaf 31 Augustus 2025, teen 13% per jaar gehef word. VBD Bank hef rente teen dieselfde koers as die vorige lening.

F. Salarisse en lone:

Die besigheid het twee werknemers wat dieselfde maandelikse salaris verdien. In Augustus sal 'n derde werknemer, wat 'n maandelikse salaris van 30% laer as die ander twee werknemers sal verdien, aangestel word.

G. Edward is bekommerd oor die volgende items wat nie aan die begroting vir Mei 2025 voldoen het nie:

	BEGROTING R	WERKLIK R
Betalings aan krediteure	198 600	54 000
Versekering	12 890	0
Advertensies	9 750	24 375

H. Uittreksel uit die kontantbegroting:

	MEI 2025 WERKLIK R	JUNIE 2025 WERKLIK R
Kontantsurplus/ (tekort)	(76 540)	105 400
Kontant aan die begin	202 700	126 160
Kontant aan die einde	126 160	231 560

AKTIWITEIT 8

8.1

Bereken die totale verkope vir Junie 2025.	
BEREKENINGE	**ANTWOORD**

2

8.2 DEBITEUREINVORDERINGSKEDULE

MAANDE	**KREDIET VERKOPE**	**JULIE**	**AUGUSTUS**
MEI	320 000	48 000	
JUNIE	345 000	207 000	51 750
JULIE	298 000	57 812	
AUGUSTUS			

7

8.3. Bereken die ontbrekende syfers (i) – (iv) in die Kontantbegroting vir die tydperk wat op 31 Augustus 2025 eindig.

(i) Leningsbedrag verkry in Augustus 2025	
BEREKENINGE	**ANTWOORD**

(ii)	Kontantaankope van aandele vir Augustus 2025	
	BEREKENINGE	**ANTWOORD**

(iii)	Betalings aan krediteure vir Julie 2025	
	BEREKENINGE	**ANTWOORD**

(iv)	Salarisse en lone vir Augustus 2025	
	BEREKENINGE	**ANTWOORD**

14

AKTIWITEIT 9

Shepstone Handelaars verkoop huishoudelike toestelle vir kontant en op krediet. Hulle hef ook fooie vir die herstel van toestelle, maar slegs vir kontant. Die besigheidseienaar is Brian Johns. Die inligting hou verband met die begrotingsperiode November 2023 tot Januarie 2024.

VEREIS:

9.1 Bereken die bedrae aangedui deur **(a)**–**(c)** op die Debiteurinvorderingskedule wat in die ANTWOORDEBOEK verskaf word. (6)

9.2 Bereken die bedrae aangedui deur **(a)**–**(c)** op die Kontantbegroting wat in Inligting F verskaf word. (9)

9.3 Werkslading van werknemers: Verwys na Inligting G.

Brian is bekommerd oor die werkslading van sy personeel. Hy beplan om die verkoopspersoneel met een persoon te verminder. Die ander verkoopspersoneel is nie tevrede met hierdie plan nie.

- Verskaf TWEE punte wat Brian aan sy verkoopspersoneel kan verduidelik om sy plan te regverdig. Haal syfers aan. (4)
- Verduidelik waarom die herstelpersoneel nie tevrede is met hul werkslading nie. Haal syfers aan . (3)
- Watter voorstelle kan jy gee om die probleem van werknemers se werkslading op te los? Gee TWEE punte. (4)

9.4 Verkoopsneigings: Verwys na Inligting G.

Lewer kommentaar op die kontant- en kredietverkoopsyfers vir November 2023. Verduidelik waarom Brian bekommerd is. Haal syfers aan. (3)

9.5 Variansies:
Die begrote en werklike syfers vir November 2023 word verskaf.

Lewer kommentaar oor die beheer oor brandstof vir die afleweringsvoertuig en die verbruiksgoedere wat vir herstelwerk gebruik word. Haal syfers aan .

	BEGROTING R	**WERKLIK R**	**VARIASIE**
Verkope	798 000	707 000	– 91 000
Fooi-inkomste	32 000	66 000	+ 34 000
Brandstof vir gehuurde afleweringsvoertuig	20 800	19 900	– 900
Verbruiksvoorraad vir herstelwerk	8 000	12 100	+ 4 100

(6)

INLIGTING:

A. Verkope en koste van verkope:

	September 2023	Oktober 2023	November 2023	Desember 2023	Januarie 2024
Totale verkope	R735 000	R770 000	R798 000	R910 000	R882 000
Koste van verkope	R420 000	R440 000	R456 000	R520 000	R504 000

B. Kredietverkope: 40% van totale verkope is op krediet.

C. Debiteure het volgens die volgende tendens betaal:

- 30% betaal in die maand van verkoop en ontvang 'n 5% korting.
- 45% is in die maand ná die maand van verkoop betaal.
- 22% is in die tweede maand na die maand van verkoop betaal.
- Oninbare skulde word in die derde maand in ag geneem.

D. Aankope en betalings aan krediteure:

- 80% van die voorraad word op krediet gekoop.
- Voorraad wat verkoop word, word in die maand van verkope vervang.
- Krediteure word twee maande na die maand van aankope betaal.

E. Inligting oor spesifieke items uit die Kontantbegroting:

- Huurinkomste sal met 9% per jaar verhoog word, effektief vanaf 1 Januarie 2024.
- Shepstone Handelaars onderneem spesiale en uitgebreide skoonmaak en sanitasie gedurende Desember elke jaar. Dit het die effek dat die skoonmaakdienste-begroting slegs in Desember met 65% verhoog word. Die normale maandelikse fooi word verwag om met 5% per jaar te styg vanaf 1 Januarie 2024.

G Uittreksel uit die Kontantbegroting:

ONTVANGSTE	**Des. 2023**	**Jan. 2024**
Kontantverkope	R546 000	R529 200
Fooi-inkomste (herstelwerk)	38 400	52 200
Huurinkomste	**(a)**	20 056
BETALINGS		
Kontantaankope	104 000	100 800
Betalings aan krediteure	352 000	**(b)**
Verbruikersgoedere (herstelwerk)	9 600	13 050
Brandstof	21 840	23 930
Skoonmaakdienste	15 510	**(c)**
Salarisse aan verkoopspersoneel	82 000	87 330
Lone aan herstelpersoneel	11 000	11 715
Advertensies	36 400	35 280

G. Inligting vir November 2023:

Aantal verkoopswerkers, insluitend die bestuurder	5	
Aantal herstelwerkers	2	
	BEGROTING	**WERKLIK**
Aantal kliënte: Verkope	230	175
Aantal kliënte: Herstelwerk	70	136
Totale verkope	R798 000	R707 000
Kontantverkope	478 800	142 000
Kredietverkope	319 200	565 000
Bruto wins	342 000	303 000
Fooi-inkomste (slegs kontant)	32 000	66 000
Salarisse: Verkoopspersoneel	82 000	82 000
Lone: Herstelpersoneel	11 000	11 000

35

AKTIWITEIT 9 ANTWOORDEBOEK

9.1 DEBITEUREINVORDERINGSKEDULE

Bereken die bedrae aangedui deur (a)–(c)

	Kredietverkope R	Desember 2023 R	Januarie 2024 R	Oninbare skulde
Okt 2023	308 000	67 760		(a)
Nov 2023	319 200	143 640	70 224	
Des 2023	364 000	103 740	(b)	
Jan 2024	352 800		(c)	
		315 140		

6

9.2 Bereken die bedrae aangedui deur (a)–(c) op die Kontantbegroting.

(a) Huurinkomste vir Desember 2023:

BEREKENINGE	ANTWOORD

(b) Betaling aan krediteure in Januarie 2024

BEREKENINGE	ANTWOORD

(c) Betaling vir skoonmaakdienste in Januarie 2024

BEREKENINGE	ANTWOORD

9

9.3 **Werkslading van werknemers:**

Verskaf TWEE punte wat Brian aan sy verkoopspersoneel kan verduidelik om sy plan te regverdig. Haal syfers aan.	**4**
Verduidelik waarom die herstelpersoneel nie tevrede is met hul werkslading nie. Haal syfers aan	**3**
Watter voorstelle kan jy gee om die probleem van werknemers se werkslading op te los? Gee TWEE punte.	**4**

9.4 Verkoopsneigings:

Lewer kommentaar op die kontant- en kredietverkoopsyfers vir November 2023. Verduidelik waarom Brian bekommerd is. Haal syfers aan.

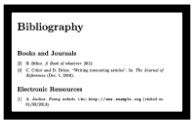
3

9.5 Lewer kommentaar oor die beheer oor brandstof vir die aflewerings-voertuig en die verbruiksgoedere wat vir herstelwerk gebruik word. Haal syfers aan.

KOSTE	KOMMENTAAR (met syfers)
Brandstof vir afleweringsvoertuig	
Verbruiksgoedere vir herstelwerk	

6

TOTALE PUNTE	**35**

BIBLIOGRAFIE

1	DvO: Rekeningkundige Vraestel 1 & 2 November 2025
2	Vrystaat DvO: Rekeningkundige Dokument 2 September 2025
3	JENN OK Wintermateriaal 2024
4	JENN Lentemateriaal 2025
5	Noord-Kaap DvO: Rekeningkundige Dokument 2 September 2025
6	Noordwes DvO: Rekeningkundige Dokument 2 September 2025